

Nedenfor er en beskrivelse av min fars arbeidskarriere nedtegnet av ham selv. Det er avskrevet tilnærmet ordrett, men da han har tenkt raskere enn han skrev har jeg satt inn noen flere punktum enn i originalen. Direkte stavefeil er til noen grad rettet, og åpenbart manglende ord er satt inn. Originalen finnes oppbevart hos Sverre Stavås

Stavaasen 03.03.1976

Haakon Stavaas født 25.11.1906

Kom i 1919 våren til Johannes Strand (Bjerkan) som gjetergut og som altmuligmann og var der til høsten 1921. Jeg hadde det bra hos Johannes og Ellen.

Jeg kom til O.M.Fjærli og arbeidet for maten.

Etter jul år 1922 fikk jeg jobb som lineegner i Holmen på Tustna og Fjærli til sommeren til snøen kom og fikk i alt kr. 40 som betaling.

Fikk skivedhugging på Vinjevollan på oppdemningsfeltet i lag med naboen Tron Stavås som da var 64 år. Vi hugg i alt 110 favner pris huggerne kr. 4.50 Kjøring av Anders K. Eide til aldersheimen kr. 4.50

Jeg fikk være med på fløting av tømmer fra Sødal til Rovatnet 110x12 stokker.

Om sommeren var jeg på onnarbeid hos Lars Engdal, og var stadig i ledighet.

Om vinteren var det noe skogsarbeid på Vinjevollen da sammen med nabo Christian Settem og Arnt G. Settem. Kjørte til gamleheimen. Til slåttonna var det Engdal igjen og jordarbeid etterpå. Vart der til jul 1925.

26. Mai 1926 reiste jeg sammen med sølvbryllupsgjestene til O. Th. Engdal på statens sauavlsgård ifra Engdal og Aure til Edøy med motorbåt. Jeg begynte som vanlig gardsarbeider og grøftegraver. Om vinteren 26-27 var det en islending som var sauerøkter (Pjetur Pjeturson?). Sommeren 27 kom gårdstilsynet til Edøy ved statskonsulent J. Sæland, Nils Hestnes og Ingvald Grande. Jeg spurte da Sæland om jeg kunne få sauerøkterjobben hos ham og han sa ja. Vi reiste begge med saubåten til Trondheim. Det skulle selges avlssauer på auksjon på Øya. Når det var ferdig tok vi toget til Oslo, og fra Vestbanen til Gvarv i Telemark. Jeg reiste alene fra Oslo til Telemark, og var med på innhøstningsarbeide til sauene kom heim

fra fjellbeite ifra Haugeli på Hardangervidda. Det var å arbeide 10 - 12 timers dag og så helgearbeid ekstra. Lønna var maten og kr. 60 pr måned. Jeg tenkte å få være med på fjellet som gjeter om sommeren 28. Jeg vart skuffet, og sluttet hos Sæland og reiste til Oslo for å søke arbeid. Jeg forsøkte meg på flere steder. Oslo slaktere var det (*nære*) på hvis jeg kunne ha tid til å vente. Jeg måtte på Landbruksavdelinga arbeidskontor. Jeg fikk jobb på Krokstad gård i Enebakk, og var der bare tre uker. Reiste til Oslo igjen og fikk jobb på Sem gård på Hurumlandet midt mellom Sæthre og Svelvik. Jeg var på Sem til høsten. Skrev til Engdal på Edøy om saurøktarjobben. Jeg fikk til svar at det var bare å komme snarest råd til Edøy. Jeg fikk røkterarbeid. Jeg reiste med toget til Trondheim. Det høvde dårlig med båt til Edøy. Jeg ekspederte min koffert til Edøy, og tok da båt "Orkla" til Orkanger. Gikk til fots til Fossløkken, overnattet der og gikk til fots til Stavaasen. Var heime et døgn. Reiste om Vinjeøra og Kristiansund til Edøy. Jeg kom til Edøy høsten 1928 og vart der nesten sammenhengende i 4 år. Høsten 1932 søkte jeg på saurøktarjobben på Statens sauavlsgård og stamsed på Tjøtta i Helgeland. Jeg fikk svar at jeg kunne komme før jul.

Kom til Tjøtta 18.12.1932.

27. Oktober 1934 vart jeg gift med Ruth Olsen Havn, og var da oppsagt av bestyreren Johnsen.¹ Etter jul, etter at folket var reist til Lofoten på fiske skulle det settes i gang steinarbeide på Bonholmen. Det var 300 m² marmorplater som skulde være kledning på Oslo rådhus. Jeg var i bruddet som stenhugger i ca 3 måneder. Om sommeren på veiarbeide ved Hestsundet bro og vei. I året 1936 vart jeg med på rydding til flyplass på sørøya på Tjøtta. Det var nødsarbeid, men jeg vart tatt som formann og fikk arbeide lenger enn det som var tilmålt.

I året 1937 var jeg på Tjøtta gård på grøftegraving og alt forefallende arbeid i nabolaget og var på fiske i 14 dager med snurperen Torleif av Vega. Ingen lott, et par sjøstøvler. Var og med Erling Lund i Vefsna en uke uten resultat. Reiste en tur til Smøla for å se på nybruk på Ny Jord. Bestemte meg for et bruk som fikk navnet Fagerhaug og husrom hos Johan Maridal.

Den 25. Mai 1938 reiste vi fra Tjøtta til Smøla. Var på Smøla. Var på Smøla til senhøsten da vi reiste til Tjøtta for å være der om vinteren. Etter jul reiste jeg til Harran i Namdalen på skogsarbeid. Det var et dårlig betalt arbeid og kaldt vær. Så kom jeg til å hugge i foten og så var det slutt. Fikk jobb i lamminga på statens gård (på Tjøtta) Vi reiste fra Tjøtta til Smøla 25. Mai. Søkte om husbanklån for å bygge stue og fjøs kr. 4.500. Jeg grøftet 11 mål og flåhaket. Arbeidet også en hel del på Forsøkgården. I september måned var lånet i banken sperret på grunn av krigen. Vi fikk bedre losji og skulle overvintre på Smøla. Ingen mulighet til arbeid som var lønnet etter jul.

9. April kom det (*krigen*) heilt fram til oss, intet arbeid. Jeg var på forsøkgården 9. April for å arbeide grokasser til potet. Måtte gå heim med en gang til kone og 2 barn og ingen trygd av noe slag. 27/4 brant Kristiansund. Først på mai måned reiste jeg til Edøya til Engdal og spurte om arbeide. Han sa at jeg kunne bare komme om det ikke vart penger hadde vi en stor gard å leve av. På disse ord fikk jeg hest og vogn til å kjøre våre saker til Nordvik og motorbåt til Edøya mai 1940.

Jeg fikk bli førstedrengen og hus i drengestuen.vi der i fred og ro til tyskerne kom og besatte gården. Det var da 70 mann i alt på gården. 20. August falt Engdal for aldersgrensen

¹ Ruth Stavaas har her notert i originalen: "Grunnen til at Haakon ble oppsagt av best. Johnsen var den at han ikke vilde ha flere gifte personer i sin tjeneste."

og flyttet til Aure, og vi reiste til Hemne og arbeidsledighet. Fikk vedhugging på Storhaugen² hos Jon Leirfall og en Vormdal fra Orkdal. Etter jul 1942 vart det så meget snø at vi måtte slutte og melde oss ledig og vart utskrevet til tyskarbeid. Jeg vart utskrevet til Ørland. Hadde lyst på trearbeid. Arbeidet bestod i å bygge dass og hus for kompressorer. Det var elendige forhold. 12 - 14 mann på kvart rom og elendig kost som for det meste var fordervet og vart kastet opp. 20 gram smør var rasjonen pr. Dag

Så skulde det bygges stenknuuseranlegg og jeg fikk begynne som forskallingsnekker. Vi hadde tegninger på tysk. Etterpå skulle jeg i fjeldarbeide og det var ingen hyggelig jobb. Vi var fullstendig krigsfanger. Etter en tid fikk jeg bli overflyttet til entrepenør Alf Bjerkan og fikk da arbeide på Hemnskjel og i Hemne, men lønna var ikke stor. Kr. 1,40 pr time, men så var det ingen ting å få kjøpt om vi hadde penger.

Fikk arbeid hos Lund på Titran på Frøya. Han skulde på sitt nybruk et fjøs. Jeg sa opp arbeide etter en uke og fikk noe nødsarbeid på veiarbeid. Det var ombygging av hemneveien på kjølen, men om vinteren var jeg på vedhugging i Kårøydalen. Og så var jeg med på nyveien til Vinjeøra og i 1948 på bruarbeid på Holla og et lite arbeid på Skogrand. 49 var jeg med på omlegging av veien til Kyrksæterøra om Vitsø.

I midten av august reiste jeg til Trondheim og fikk arbeid som forskallingsnekker hos Trondhjems Cementstøberi og Entreprenørforretning på et bygg hos Nobø på Lade etter en brann der. Etter tre ukers arbeid vart jeg sendt til Bjørnevatn ved Kirkenes. Det var Sydvarangeranlegget som skulle bygges opp etter krigen. Alt var bombet og brent, og lystolper og alle ledningsstolper var hugget ned. Jeg var der i Bjørnevatn til jul og fikk alle reiser fritt. 13. April fikk jeg Nils Valaas med som arbeidkompis og verelsekamerat på hybelen og vi var året ut. I 1951 reiste jeg 8. Februar og var der i 9 måneder.

I 1952 tok jeg jobb på Osen og Roan lysverkdam i Bessaker i Vikvassdraget sammen med folk fra Selbu.

I 1953 reiste jeg til Kirkenes igjen og arbeidet en del på sykehuset på Perstøya og kom heim til jula.

I april 1954 fikk jeg arbeid hos A/S Anlegg Trondheim i Bodø på et bygg for NATO ved Bodø flyplass. Var der til høsten og vart overflyttet til Trondheim. Begynte på Fagerheim byggefelt. Der hadde de byens første byggekran. Jeg var der til jul. Sa opp og meldte meg ledig.

Vart i juni 1955 utskrevet til arbeid hos Anton Håseth i Ålesund. Første bygget var ungdomsherberget i Skarbøvika. Så vart det arbeid i Voldsdalen. Det var forstøttningsmurer mot gata og for skoleplassen som skulle bygges. Vi var overalt i byen på store og små byggeoppdrag av forskjellig art. Lekeboliger, Fagerlia og påbygg Hjelseth Motorfabrikk i Skaregata og påbygg Saltkompaniet i Hessa. I 1957 begynte vi på Holm Fryseri. Holm skulle bygge et stort nytt frysebygg 25 m. høyt og vi var ca 30 arbeidere. Jeg vart tatt ut av arbeidet og satt til arbeidsleder for alt arbeide. Jeg fikk nok å gjøre, og Olav, min sønn, fikk arbeid der.

Jeg var valgt til medlem av Hemne herredstyre fra valget 1956. Hemne skulle bygge herredshus, og de skulle bygge huset selv og jeg søkte som byggeleder.

² Storhaugen ligg mellom Lysøvollen og Vasslivatnet

Sluttet i Ålesund vinteren 59 etter storsildsjøen. Jeg og mange var med og prøvekjørte anlegget hos Holm etter at nybygget var ferdig.

Det første arbeidet i Hemne var sammen med Ola Sinnes. Vi bygget bru til Borstad der det skulle bli kulturbeite. Senere på sommeren fikk vi anbudet på brua over Dalumselva til Bjerksæter og Vitsøsætra.

I august måned fikk jeg beskjed om at jeg fikk jobben på herredshuset og skulle begynne med det samme. Ola Sinnes og Ola Myran skulle gjøre brua ferdig.

Vi begynte med brannstasjonen. Det var ingen kommuneingeniør den gangen, så jeg hadde bare meg selv å lite på. Det var stor ledighet, og arbeidet om vinteren var drevet som nødsarbeid. Jeg hadde Kr. 6.20 pr. Time og de andre Kr. 5.55 pr time. Innvielsen var Oktober 1961 med fest og taler.

Etter at byggearbeidet var ferdig tok jeg for fast pris lagerbygg for Hemne Kraftlag kr. 30.000 og så et tilbygg på Falk skofabrikk.

Tok byggelederjobben på Vinje skole og samfunnshus, og hadde da kr. 7 pr time. Byggekomiteen var uenige og det var en trasig jobb. Om våren ble jeg syk og måtte slutte. Etter en tid på sykehuset tok jeg jobben med et betongfundament for høyspentmaster på langneset i Vasslivatnet som skulle oppdemmes. Så vart det et tilbygg på Sparebanken i Hemne. Det vart et dårlig resultat økonomisk.

I 1963 fikk jeg anbudet på Hybelhuset for Hemne sykeheim i Haugen. Prisen var da 155 tusen, og jeg kom noenlunde ifra arbeidet.

Høsten 1964 gikk det ut anbud på Frøya Fiskeindustri. Det skulle bygges sildebinger og mellager. For å stoppe konkurransen oss i mellom slo Sverre Dalum og jeg oss ilag. Vi begynte på Frøya 2-11-64 og var ferdige ca august 1965. Vi fikk anbudet på brua Sæter Aspli, og den vart ferdig til vinteren. Det neste anbudet var et tilbygg på meieriet ostekokavdelingen. Deretter bygde vi kai på Vinjæra.

I 1966 fikk Dalum og Stavaas et nytt arbeid hos Frøya Fiskeindustri. Det var riving av tre og betong og støpes ny filetsal og en ny etasje til kontorer og avkledningsrom samt spisesal. Vi var ferdige på Frøya sommeren 1968.

Vi fikk anbudet på administrasjonsbygget til Hemne Kraftlag på Kyrksæterøra. Vi hadde og tilbygget som lager for Erik Hansen og bårehuset på skeiet.

Etter at vi var ferdige på kraftlaget bygde vi Blakstad Bensin og reparasjonsverksted. Deretter hadde vi et arbeid for Mausund Fiskesamvirke. Det var et nybygg på ca 650m2 i 2 etasjer. I andre høgda var det kontor, spiserom, vaske og tørkerom, lager av salt og klippfisk samt klippfisktørke. I første høgda var det fiskemottak og salteri. Bygget om ei lita trekai til betong. Samtidig med Veidholmen var det et tilbygg på skolen på Titran. Det var gymsal, klosetter og vaskerom.

Etter Veidholmen vart det ei lita kai på vest-Smøla ved Steinsøy samvirkelag og fiskemottak. En vinter hadde vi arbeid med utvidelse av Hitra og Frøya kraftlags transformatorstasjon ved Vikstrøm ikke langt fra Melandsjø. Det var hardt om vinteren med meget snø som forsinket

arbeidet. Etterpå vart det bygd et lagerbygg for Felleskjøpet og kaien. Under byggearbeidet, etter at taket var lagt kom stormen og rev det meste ned. Det kostet 35 tusen å bygge det oppatt.

I 1971 fikk vi anbudet på Sula Fiskesamvirke. Det var 400 m³ fjellsprenning og massen vart fylt under de gamle bryggene og nye betonggulv og et nytt tilbygg til fryseri og kontorer i andre høgda og 50 m nye kaier.

Og etter Sula Norddyrøy skule tomtesprenning og hovedentreprisen på bygget for Frøya kommune. Og så vart det et nytt arbeid for Mausund Fiskesamvirke igjen. Fjellsprenning og tilfylling under fiskebrygga og kaianlegg og riving av gamle trekaia og muring av vegger av leca og vinduer. Var ferdig des. I 1974.

Vi fikk anbudet på Hemne Helsecenter, et anbud på 1.800.000 og et anbud på skoletilbygg på Enge skole i Halså på ca 250.000. Før det hadde vi et arbeid på Holla smelteverk. Et tilbygg på ca 2 mål til råstofflager, og fundamenter for transportbelte fra kai

I 1973 om høsten fikk vi anbudet på Hemne Helsecenter med 28 sengeplasser og samtidig bedding for Vaagen Verft og senere kaibygging 38 m lang. Dessuten fikk vi arbeidet med forretningsbygg for Trygve og Robert Lund.

I 74 begynte jeg å reise til Veidholmen som kontrollør for Samvirkelaget for Fiske skulle bygge et tilbygg på kai og fiskemottak.

1 januar 1976 ble vi enige om at jeg kunne trekke meg som ansvarlig entreprenør og at Sverre Dalum overtar all gjeld og ansvar og som erstatning alle maskiner og redskaper og forskallingsmaterialer.

Slik skrev min far Haakon ned sitt resymé over sitt arbeidsliv. Med tanke på hans minimale skolegang og de fattige kår han kom fra, drev han det vel lenger enn både ham selv og andre hadde forventet. At hans tanker fløy fortere og lengre enn pennen rakk å følge med får vi bære over med. Det var tross alt ikke setningsbygging som var hans fag.

Da han trakk seg hadde helsen tatt til å svikte, og han døde heime på Stavaasen i 1978 nesten 72 år gammel

*Rune H. Stavaas
desember 1996*